

Αειφόρα σχολεία και προαγωγή της Υγείας

Μαρία Δημοπούλου
Υπεύθυνη Π.Ε Α Δ/σης Π.Ε Αθηνών
Συντονίστρια Τοπικού Δικτύου
«Αειφόρα σχολεία Α Δ/σης Π.Ε Αθηνών »

ΤΟΠΙΚΟ ΥΔΙΚΤΥΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

- **“ΑΕΙΦΟΡΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΗΝ Α ΔΙΕΥΘΥΣΗ Π.Ε ΑΘΗΝΩΝ ”**
ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ /ESD school

Συντονισμός:

- Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- Γραφείο Πολιτιστικών Θεμάτων
- Γραφείο Αγωγής Υγείας

- Κεντρικός στόχος του αειφόρου σχολείου είναι ο συνολικός δυναμικός μετασχηματισμός του εκπαιδευτικού οργανισμού.

Το σχολείο μέσα από μια διαδικασία

- **διερεύνησης** της υπάρχουσας κουλτούρας του , των αξιών , των στόχων και των προτεραιοτήτων του , των τοπικών συνθηκών και των άμεσων περιβαλλόντων
- **στοχασμού και βελτίωσης** εργάζεται συνολικά για να αλλάξει την **κουλτούρα του**

-
- Τα Αειφόρα σχολεία προάγουν τη φιλοσοφία της «δέσμευσης για φροντίδα» και προσανατολίζονται στην καλλιέργεια ενός *ήθους φροντίδας*
  - φροντίδας για τον εαυτό
  - φροντίδας για τον διπλανό με ανοχή και σεβασμό στη διαφορετικότητα
  - φροντίδας για το περιβάλλον τοπικό και παγκόσμιο .

ΔΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΚΤΙΡΙΟ - ΑΥΛΗ

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ
ΠΟΡΩΝ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ
ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ
ΥΓΕΙΑΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ
ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

- Η έννοια της υγείας που θα χρησιμοποιηθεί από ένα σχολείο πρέπει να συμφωνηθεί πριν την ανάπτυξη της πολιτικής του σχολείου .
- Υπάρχουν πολλές απόψεις σε σχέση με το πώς ορίζεται η «υγεία» στην βιβλιογραφία, που κυμαίνονται από τους τεχνικού τύπου ορισμούς με αφετηρία την ασθένεια, έως τις φιλοσοφικές αναφορές που τονίζουν το νόημα της θετικής υγείας ή της ευεξίας, της πραγμάτωσης εαυτού και της ποιότητας της ζωής.

-
- Η υγεία όπως και η ασθένεια βιώνεται διαφορετικά από το κάθε άτομο, όπως επίσης και οι παράγοντες που την καθορίζουν, όπως οι συνθήκες ζωής, το περιβάλλον, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η εθνικότητα, ο πολιτισμός, η ηλικία, το φύλο κ.λ.π.
  - Σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αξίες και πυλώνες του SHE χρησιμοποιούμε μία ευρεία, θετική και ολιστική έννοια της υγείας, όπως αναγνωρίζεται από τη συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Boonen et al, 2009).

-
- Μια ευρεία έννοια για την υγεία εμπεριέχει τόσο τη σημασία του τρόπου ζωής όσο και των συνθηκών ζωής (Simonaska et al, 2006).
  - Τρόπος ζωής (life style) είναι ο τρόπος που ζουν οι άνθρωποι, οι συνήθειες τους, οι επιλογές που κάνουν σε σχέση με την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των επιλογών που έχουν σχέση με το φαγητό, τη φυσική άσκηση, την σεξουαλική συμπεριφορά, τη χρήση καπνού, τη χρήση ουσιών κτλ..

Ποιος πρέπει να αναπτύξει την πολιτική προαγωγής της υγείας στο σχολείο

Μια ομάδα διαφορετικών ανθρώπων μπορεί να είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη σχολικής πολιτικής που θα αφορά την υγεία.

Είναι προτιμότερο να δημιουργηθεί μια ομάδα εργασίας η οποία θα περιλαμβάνει αντιπροσώπους από: τους εκπαιδευτικούς του σχολείου ,τους γονείς ,τους μαθητές, το μη διδακτικό προσωπικό, φορείς από την τοπική κοινότητα .

Μια τέτοιου είδους διαδικασία βοηθά ώστε η πολιτική να είναι έργο όλης της σχολικής κοινότητας και αυτό θα βοηθήσει στη μεγιστοποίηση της επιτυχίας τόσο στο στάδιο της δημιουργίας όσο και στο στάδιο της εφαρμογής.

Καλές συνθήκες που θα διευκολύνουν την ανάπτυξη σχολικής πολιτικής για την υγεία

- Συνιστάται η διαδικασία ανάπτυξης πολιτικής να ξεκινήσει με την συζήτηση των ακόλουθων ερωτήσεων:
- Γιατί χρειάζεται να αναπτυχθεί μια συγκεκριμένη πολιτική που να αφορά την υγεία;
- Ποιες είναι οι βασικές προτεραιότητες που σχετίζονται με τα αναγνωρισμένα θέματα υγείας;
- Τι θέλουμε ιδανικά να πετύχουμε σε σχέση με την υγεία των μαθητών μας στο σχολείο(ποιο είναι το όραμά μας);
- Ποιες είναι οι δυνατότητες για αυτό το σκοπό(διαθέσιμος χρόνος, ώρες, άνθρωποι και οικονομικά αποθέματα);

Οι πέντε πυλώνες του δικτύου Σχολεία για την Υγεία στην Ευρώπη (SHE)

Σχολεία Προαγωγής της Υγείας

- 1) Συνολική προσέγγιση του σχολείου για την υγεία.
Υπάρχει μια συνάφεια μεταξύ του σχεδιασμού σχολικής πολιτικής που διέπει τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου και στις πρακτικές δράσεις που πραγματοποιούνται και αναγνωρίζονται από ολόκληρη τη σχολική κοινότητα. Αυτή η προσέγγιση περιλαμβάνει:
  - - Μια προσέγγιση της αγωγής υγείας που να εντάσσεται στο ωρολόγιο πρόγραμμα και η οποία να είναι συμμετοχική και προσανατολισμένη σε συγκεκριμένες δράσεις

Οι πέντε πυλώνες του δικτύου Σχολεία για την Υγεία στην Ευρώπη (SHE)

- Την αντίληψη των ίδιων των μαθητών για την υγεία - Τη διαμόρφωση σχολικής πολιτικής η οποία διέπει τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου
- Τη διαμόρφωση του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος του σχολείου
- Τη διαμόρφωση δεξιοτήτων ζωής
- Την αποτελεσματική διασύνδεση με το σπίτι και την κοινότητα
- Την αποτελεσματική χρήση των υπηρεσιών υγείας
- Η ικανότητα για ορθή δράση (action competence) ορίζεται ως η στοιχειοθετημένη δυνατότητα του ατόμου να δρα και να φέρνει αλλαγές σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο, έχοντας κατά νου ως στόχο τη βελτίωση της υγείας και των συνθηκών για την υγεία (Jensen, 1997).

Οι πέντε πυλώνες του δικτύου Σχολεία για την Υγεία στην Ευρώπη (SHE)

- 2) **Συμμετοχικότητα**. Η αίσθηση του «ανήκειν» γαλουχείται στους μαθητές, στο διδακτικό προσωπικό και στους γονείς μέσα από τη συμμετοχή και την ουσιαστική δέσμευση, η οποία είναι μια προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα των δράσεων προαγωγής της υγείας στα σχολεία.
- 3) **Ποιότητα του σχολείου**. Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας δημιουργούν καλύτερες διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες. Οι υγιείς μαθητές μαθαίνουν καλύτερα. Το υγιές διδακτικό και μη διδακτικό προσωπικό, εργάζεται αποτελεσματικότερα με υψηλότερο αίσθημα εργασιακής ικανοποίησης. Το κύριο μέλημα του σχολείου είναι να μεγιστοποιήσει τα σχολικά αποτελέσματα. Η πολιτική της προαγωγής της υγείας στα σχολεία, στηρίζει την επίτευξη των εκπαιδευτικών και κοινωνικών στόχων των σχολείων.

Οι πέντε πυλώνες του δικτύου Σχολεία για την Υγεία στην Ευρώπη (SHE)

- 4) **Δράση βάση ενδείξεων.** Δράση βασισμένη στα ισχύοντα ερευνητικά δεδομένα τα οποία εστιάζονται στις αποτελεσματικές προσεγγίσεις και πρακτικές στην προαγωγή της υγείας στα σχολεία, τόσο σε θέματα υγείας (π.χ. νοητική υγεία, υγιεινή διατροφή, πρόληψη χρήσης ουσιών κλπ) όσο και στην ολιστική σχολική προσέγγιση του σχολείου.
- 5) **Σχολεία και οι κοινότητες.** Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας είναι μέρος της ευρύτερης κοινότητας που τα περιβάλλει. Ενστερνίζονται την ενεργή συνεργασία μεταξύ σχολείου και κοινότητας και είναι ενεργοί φορείς στην ενδυνάμωση του κοινωνικού κεφαλαίου και της δυνατότητας κατανόησης των πληροφοριών που έχουν σχέση με την υγεία.

Οι πέντε βασικές αξίες του δικτύου Σχολεία για την Υγεία στην Ευρώπη (SHE)

- 1) **Ισότητα**. Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας εξασφαλίζουν να παρέχουν σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε όλο το φάσμα δυνατοτήτων που προσφέρονται για εκπαίδευση και υγεία. Με αυτόν τον τρόπο έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν τις ανισότητες στην υγεία.

- 2) **Βιωσιμότητα**. Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας αναγνωρίζουν ότι η υγεία, η εκπαίδευση και η εξέλιξη είναι στενά συνδεδεμένα.
- Τα σχολεία λειτουργούν ως κέντρα ακαδημαϊκής γνώσης και στηρίζουν τη διαμόρφωση ενεργής και θετικής εικόνας όσον αφορά στους μελλοντικούς ρόλους των μαθητών στην κοινωνία.
- Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας εξελίσσονται καλύτερα όταν οι προσπάθειες και τα επιτεύγματα εφαρμόζονται με συστηματικό τρόπο για μια εκτεταμένη σχολική χρονική περίοδο, για τουλάχιστον πέντε με επτά χρόνια.
- Τα αποτελέσματα, τόσο στην υγεία όσο και στην παιδεία γίνονται περισσότερο ορατά σε βάθος χρόνου.

- 3) **Ένταξη** Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας γιορτάζουν τη διαφορετικότητα και εξασφαλίζουν ώστε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας να νιώθουν ότι είναι άξια εμπιστοσύνης και σεβασμού. Τα σχολεία είναι κοινότητες μάθησης όπου οι καλές σχέσεις ανάμεσα σε μαθητές, ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς καθώς και ανάμεσα σε σχολείο, γονείς και κοινότητα είναι σημαντικές.

-
- **4) Ενδυνάμωση και ικανότητα για ορθή δράση**

- Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας ενθαρρύνουν τα παιδιά, τους νέους και όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας να συμμετέχουν ενεργά στον προσδιορισμό των στόχων που σχετίζονται με την υγεία και να αναλαμβάνουν δράσεις σε επίπεδο σχολείου και κοινότητας για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί.
- **5) Δημοκρατία.** Τα Σχολεία Προαγωγής της Υγείας βασίζονται σε δημοκρατικές αξίες και εξασκούνται στην εφαρμογή των δικαιωμάτων και της ανάληψης ευθύνης.

Τα 6 βήματα...

- 1. Καθορισμός των αναγκών υγείας του σχολείου
- 2. Καθορισμός των προτεραιοτήτων στην προαγωγή υγείας
- 3. Καθορισμός της στρατηγικής και των δραστηριοτήτων
- 4. Καταγραφή του σχεδίου υγείας του σχολείου
- 5. Εφαρμογή του σχεδίου
- 6. Αξιολόγηση